

UAB „FINANSŲ BITĖ VERSLUI“

INDIVIDUALIŲ PASKOLŲ PORTFELIŲ KREDITO RIZIKOS VERTINIMO IR INFORMACIJOS TEIKIMO TVARKA

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

- 1.1. Ši UAB „Finansų bitė verslui“ („Finbee“ arba „Bendrovė“) kredito rizikos vertinimo tvarka („Tvarka“) nustato procesus ir metodikas, kuriais vadovaujantis Bendrovė vertina kredito riziką, teikdama individualaus paskolų portfelio valdymo paslaugą, taip pat numato informacijos, susijusios su individualaus paskolų portfelio valdymu, teikimo procedūras.
- 1.2. Tvarka parengta vadovaujantis 2020 m. spalio 7 d. Reglamentu (ES) 2020/1503 dėl Europos sutelktinio finansavimo paslaugų verslui teikėjų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2017/1129 ir Direktyva (ES) 2019/1937 („Reglamentas“) ir kitais Bendrovei taikytiniais ir jos veiklą reglamentuojančiais teisės aktais.
- 1.3. Už Tvarkos įgyvendinimą yra atsakingas Bendrovės vadovas ar jo paskirtas atsakingas asmuo.

2. SĄVOKOS

- 2.1. Jeigu kontekstas nereikalauja kitaip, šioje Tvarkoje didžiosiomis raidėmis vartojamos sąvokos turi žemiau nurodytas reikšmes:
  - 2.1.1. **Bendrovė** arba **Finbee** – UAB „Finansų bitė verslui“, juridinio asmens kodas: 304175555, adresas: Vilniaus g. 4-10, Vilnius, Lietuva;
  - 2.1.2. **Finansuotojas** – Bendrovės klientas, kuris per Bendrovės administruojamą Platformą investuoja į Platformoje paskelbtą Projektą;
  - 2.1.3. **Paskolos sutartis** – per Platformą tarp Projekto savininko ir Finansuotojo sudaroma sutartis, kurios pagrindu Finansuotojas finansuoja Projektą bei suteikia sutelktinio finansavimo lėšas Projekto savininkui, o Projekto savininkas prisiima įsipareigojimą grąžinti gautas sutelktinio finansavimo lėšas kartu su palūkanomis ir kitais taikomais mokesčiais per sutartyje nustatytą terminą;
  - 2.1.4. **Platforma** – Bendrovės administruojama informacinė sistema <https://www.finbee.lt/>, kurią administruoja ir valdo Finbee;
  - 2.1.5. **Projektas** – verslo, profesinems, mokslo, tiriamosioms ir kitoms reikmėms, išskyrus vartojimą, tenkinti parengtas ir Bendrovės Platformoje paskelbtas Projektas, kuriam įgyvendinti Projekto savininkas siekia pritraukti sutelktinio finansavimo lėšų iš Finansuotojų;
  - 2.1.6. **Projekto savininkas** – asmuo, inicijuojantis Projektą, kurį Bendrovė paskelbia savo administruojamoje Platformoje;
  - 2.1.7. **Tvarka** – šis dokumentas.

3. KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS

- 3.1. Bendrovė, teikdama individualaus paskolų portfelio valdymo paslaugas, remiasi patikimais ir aiškiai apibrėžtais kriterijais ir atsižvelgdama į visus svarbius veiksnius, kurie gali daryti nepalankų poveikį paskolų veiksniumui, įvertina:
  - 3.1.1. atskirų Projektų, atrinktų Finansuotojo portfeliui, kredito riziką;
  - 3.1.2. kredito riziką Finansuotojo portfelio lygmeniu; ir
  - 3.1.3. Projektų savininkų, atrinktų Finansuotojo portfeliui, kredito riziką, patikrinant tikimybę, kad Projekto savininkas įvykdys savo su paskola susijusias pareigas.
- 3.2. Bendrovė, vertindama Tvarkos 3.1 p. numatytas kredito rizikas, nustato 5-is kredito rizikos lygius:
  - 3.2.1. **A (žema kredito rizika);**
  - 3.2.2. **B (žemesnė nei vidutinė kredito rizika);**

3.2.3. **C (vidutinė kredito rizika);**

3.2.4. **D (aukšta kredito rizika);**

3.2.5. **E (labai aukšta, nepriimtina kredito rizika).**

3.3. Konkretūs Tvarkos 3.1.1-3.1.3 p. nurodytų kredito rizikos vertinimo metodų aprašymai pateikiami šios Tvarkos 4-6 skyriuose.

3.4. Atsižvelgiant į tai, kad vertinant atskirų Projektų ir Projektų savininkų rizikas absoliuti dauguma Projektų rizikos vertinamų kriterijų yra analogiški vertinant Projektų savininkų rizikas ir juos apima, Bendrovė apjungia šių rizikų vertinimą ir skaičiuoja bendrą Projekto ir Projekto savininko rizikos lygį, kurį pateikia Finansuotojui teikdama informaciją apie kiekvieną paskolą.

4. ATSKIRŲ PROJEKTŲ KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS

4.1. Vertindama atskirų Projektų, atrinktų Finansuotojo portfeliui, kredito riziką, Bendrovė atsižvelgia į šiuos elementus:

4.1.1. kriterijus ir pagrindinius finansinius rodiklius, naudojamus siekiant nustatyti atskirų Projektų verslo planų įgyvendinamumą ir tvarumą;

4.1.2. Projektų tikėtinų pinigų srautų analizę ir vertinimą, kiek užtikrinti gali būti tie tikėtini pinigų srautai skirtingais laikotarpiais;

4.1.3. verslo sektoriaus, kuriame veikia Projektų savininkai, ypatybių, įskaitant konkurencijos laipsnį, analizę;

4.1.4. Projektų savininkų žinių, patirties, reputacijos ir gebėjimo valdyti verslo veiklą konkrečiame Projekto sektoriuje vertinimą;

4.1.5. užtikrinimo priemonės įtaką;

4.1.6. paskolos grąžinimo grafiko rūšį ir įmokų mokėjimo dažnumą;

4.1.7. kitus kriterijus, kuriuos vertindama Bendrovė, atsižvelgiant į konkretaus Projekto ypatumus, kompleksiskumą ir rizikingumą, atlikusi išsamų ekspertinį vertinimą nustato, kad Projekto rizika privalo būti padidinama arba sumažinama.

4.2. Vertindama Tvarkos 4.1 p. numatytus kriterijus Bendrovė surenka duomenis, vadovaudamasi Bendrovės Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse nustatytais procedūromis ir šaltiniais.

4.3. Bendrovė, atlikdama Projektų, atrinktų Finansuotojo portfeliui, kredito rizikos vertinimą, kiekvienam iš Tvarkos 4.1 p. numatytų kriterijų priskiria tam tikrą rizikos klasę – A, B, C, D arba E žemiau nustatyta tvarka:

Verslo plano vertinimas				
A rizikos klasė	B rizikos klasė	C rizikos klasė	D rizikos klasė	E rizikos klasė
pateiktas detalus verslo planas, paremtas aiškiais skaičiavimais, kurių pagrindas patikimi duomenys ir šaltiniai, pateikiama aiški projekto vizija, įgyvendinimo etapai, aiškiai struktūrizuota projekto vykdymo eiga,	pateiktas aiškus verslo planas, aiškus projekto įgyvendinimo planas, aiškūs skaičiavimai	pateiktas nepilnas verslo planas, verslo planas nėra visapusiškai išbaigtas, skaičiavimai yra prognoziniai, neparemti aiškiais prielaidomis ir aiškiais duomenimis bei šaltiniais	pateiktas nepilnas verslo planas, verslo plane trūksta detalumo, nėra aiškių projekto įgyvendinimo sąlygų, etapų, skaičiavimų	verslo planas nepateiktas ir nėra paaiškinama kaip bus įgyvendinamas projektas ir kokia potenciali projekto nauda (grąža)

terminai ir kita su projekto įgyvendinimu bei jo realizavimu susijusi informacija				
Tikėtinų pinigų srautų analizė ir vertinimas				
A rizikos klasė	B rizikos klasė	C rizikos klasė	D rizikos klasė	E rizikos klasė
pinigų srautai prognozuojami teigiami bei užtikrinantys pakankamą likvidumą ir prielaidose nėra indikacijų, kad reali padėtis gali nukrypti nuo pateiktųjų prognozių	pinigų srautai prognozuojami teigiami, tačiau jų pakankamumas suteikia pagrindo manyti, kad projekto savininkas retkarčiais gali susidurti su likvidumo trūkumu	pinigų srautai prognozuojami teigiami, tačiau jų prognozavimo prielaidos suteikia pagrindo manyti, kad projekto savininkas retkarčiais gali susidurti su likvidumo trūkumu	pinigų srautai prognozuojami teigiami, tačiau dėl jų prognozavimo kyla pagrįstų abejonių, ar projekto savininkas visais atvejais sugebės laiku dengti savo įsipareigojimus bei operacines išlaidas	pinigų srautai prognozuojami neigiami ir (ar) kelia reikšmingas abejones, ar projekto savininkas turės galimybę laiku dengti savo įsipareigojimus bei operacines išlaidas
Verslo sektoriaus analizė				
A rizikos klasė	B rizikos klasė	C rizikos klasė	D rizikos klasė	E rizikos klasė
Verslo sektoriaus analizė įtakos neturi.				
Projekto savininko žinių, patirties, reputacijos ir gebėjimo valdyti verslo veiklą konkrečiame Projekto sektoriuje vertinimas				
A rizikos klasė	B rizikos klasė	C rizikos klasė	D rizikos klasė	E rizikos klasė
projekto savininko žinios apie sektorių yra teigiamos, projekto savininkas puikiai išmano sektoriaus poreikius, tendencijas, verslo aplinką bei konkurenciją, projekto savininkas yra vystęs analogiškus projektus ir sėkmingai juos išvystęs, projektai buvo pelningi ir likvidūs	projekto savininko žinios apie sektorių yra teigiamos, projekto savininkas puikiai išmano sektoriaus poreikius, tendencijas, verslo aplinką bei konkurenciją, projekto savininkas yra vystęs analogiškus projektus ir sėkmingai juos išvystęs, projektai buvo pelningi ir likvidūs, tačiau buvo ir	projekto savininko žinios apie sektorių vertintinos kaip teigiamos, projekto savininkas yra vystęs analogiškus projektus praeityje, tačiau ne visi projekto savininko vystomi atitinkami projektai buvo sėkmingi bei pelningi	projekto savininko žinios apie sektorių vertintinos kaip teigiamos, tačiau projekto savininkas praeityje nėra vystęs projektų atitinkamame sektoriuje, dėl ko kyla abejonių, ar projekto savininkas sugebės sėkmingai vystyti planuojamą projektą	projekto savininkas nėra anksčiau vystęs projektų atitinkamame verslo sektoriuje, žinios apie sektorių yra minimalios

	nesėkmingų projektų		
Užtikrinimo priemonės įtaka			
A rizikos klasė		E rizikos klasė	
paskola apsaugota įkeitimu (NT, kilnojamojo turto, kt.), akcininko/susijusio ar kito asmens garantija/laidavimu		Paskola be užtikrinimo priemonių	
Paskolos gražinimo grafiko rūšis ir įmokų mokėjimo dažnumas			
A rizikos klasė		C rizikos klasė	
paskola gražinama lygiomis periodinėmis įmokomis (pvz., mokamomis kas mėnesį)		pagrindinė paskolos suma gali būti gražinama paskolos termino pabaigoje	

- 4.4. Bendrovė Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse numatytais atvejais ir tvarka gali atlikti pakartotinį Projekto savininko ir (ar) jam suteiktos paskolos vertinimą. Tokiais atvejais Bendrovė taip pat atnaujina Projekto, atrinkto Finansuotojo portfeliui, kredito rizikos vertinimą bei pateikia atitinkamą informaciją Finansuotojui.
- 4.5. Siekiant atspindėti galimus neigiamus būsimus rinkos ir ypatingus įvykius, susijusius su paskolos rūšimi ir tikslu, Bendrovė atlieka jautrumo analizę vienos paskolos ir vieno projekto savininko lygmeniu.
- 4.6. Jautrumo analizė yra atliekama vadovaujantis šiuo principu – jei rinkos svyravimai ar ypatingi įvykiai galėtų padaryti poveikį paskolai ar projekto savininkui.
- 4.7. Remiantis analize „jei“, pavyzdžiui, kaip nepriklausomi veiksniai gali paveikti priklausomą veiksnį, ir naudojama prognozuoti rezultata, kai analizė atliekama tam tikromis sąlygomis. Jį paprastai naudoja investuotojai, kurie atsižvelgia į sąlygas, turinčias įtakos jų galimoms investicijoms, kad išbandytų, numatytų ir įvertintų rezultatus.
- 4.8. Atliekant jautrumo analizę, Bendrovė vertina:
- 4.8.1. galimo rinkos svyravimo ar ypatingų įvykių atsiradimo įtaką paskolos rūšiai (pvz., infliacija, susijusi su konkrečiu verslo sektoriumi ir kt.);
- 4.8.2. galimo rinkos svyravimo ar ypatingų įvykių atsiradimo įtaką paskolos tikslui (apyvartinių lėšų siekimas, projektų vystymas ir kt.).

Rinkos svyravimo ar ypatingų įvykių pasireiškimo įtaka paskolai ir projekto savininkui:

	Rinkos svyravimo ar ypatingų įvykių atsiradimo įtaka	Galimos įtakos svertas	Suteikiamas jautrumo analizės balas skaitmenimis
Įtaka	Labai maža įtaka	<5%	1
	Maža įtaka	<35%	2
	Vidutinė įtaka	>35%	3
	Reikšminga įtaka	>65%	4
	Didelė įtaka	>95%	5

5. KREDITO RIZIKOS FINANSUOTOJO PORTFELIO LYGMENIU VERTINIMAS

- 5.1. Vertindama kredito riziką Finansuotojo portfelio lygmeniu, Bendrovė atsižvelgia į šiuos elementus:

- 5.1.1. paskolų pasiskirstymą pagal jų terminą Finansuotojo portfelyje;
  - 5.1.2. kiekvienos Finansuotojo portfelio paskolos palūkanų normą;
  - 5.1.3. Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui arba susijusių Projektų savininkų grupei¹, dalį;
  - 5.1.4. Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalį;
  - 5.1.5. Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalį;
  - 5.1.6. tai pačiai rizikos kategorijai priskirtų paskolų dalį.
- 5.2. Bendrovė, vertindama kiekvieną iš Tvarkos 5.1 p. nurodytų kriterijų, priskiria atitinkamam kriterijui vieną iš Tvarkos 3.2 p. nurodytų kredito rizikos lygių, kaip tai nurodyta žemiau esančioje lentelėje:

Kriterijus	Prielaidos	Priskiriamas kredito rizikos lygis
Paskolų pasiskirstymas pagal jų terminą Finansuotojo portfelyje	Bendrovė remiasi prielaida, kad kuo ilgesnis paskolos grąžinimo terminas, tuo didesnė tikimybė, kad Paskolos sutarties laikotarpio metu Projekto savininkas gali susidurti su finansiniais sunkumais (dėl besikeičiančios ekonominės padėties ir kitų aktualių aplinkybių). Bendrovė, vertindama paskolų pasiskirstymą pagal jų terminą, atsižvelgia į vidutinį paskolos, suteiktos per Bendrovės administruojamą Platformą, terminą	Jeigu Finansuotojo portfelyje mažiau nei 20 proc. paskolų yra su ilgesniu nei 25 mėn. grąžinimo terminu – priskiriamas A rizikos lygis Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su ilgesniu nei 25 mėn. grąžinimo terminu yra daugiau nei 20 proc., bet mažiau nei 50 proc. – priskiriamas B rizikos lygis Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su ilgesniu nei 25 mėn. grąžinimo terminu yra daugiau nei 50 proc., bet mažiau nei 65 proc. – priskiriamas C rizikos lygis Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su ilgesniu nei 25 mėn. grąžinimo terminu yra daugiau nei 65 proc., bet mažiau nei 80 proc. – priskiriamas D rizikos lygis Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su ilgesniu nei 25 mėn. grąžinimo terminu yra daugiau nei 80 proc. – priskiriamas E rizikos lygis
Kiekvienos Finansuotojo portfelio paskolos palūkanų norma	Bendrovė remiasi prielaida, kad esant didesnei paskolos palūkanų normai, proporcingai didėja tikimybė, kad dėl brangesnio paskolos	Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su didesne nei 13 proc. palūkanų norma yra mažiau 20 proc. – priskiriamas

¹ Susijusių Projektų savininkų grupe laikomas bet kuris iš šių subjektų: (i) du ar daugiau fizinių arba juridinių asmenų, kurie kelia vieną riziką, nes vienas iš jų tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja kitą arba kitus; (ii) du ar daugiau fizinių arba juridinių asmenų turi būti laikomi keliančiais vieną riziką, nes jie yra taip tarpusavyje susiję, kad jeigu vienas iš jų turėtų finansinių problemų, kitas arba visi kiti greičiausiai taip pat susidurtų su finansavimo arba grąžinimo sunkumais.

	<p>aptarnavimo Projekto savininko atžvilgiu didėja tikimybė susidurti su finansiniais sunkumais gražinant paskolą ir atliekant palūkanų mokėjimus. Bendrovė, vertindama paskolų pasiskirstymą pagal palūkanų normą, atsižvelgia į vidutinę paskolų, suteiktų per Bendrovės administruojamą Platformą, palūkanų normą</p>	<p>A rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su didesnę nei 13 proc. palūkanų norma yra daugiau nei 20 proc., bet mažiau nei 50 proc. – priskiriamas B rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su didesnę nei 13 proc. palūkanų norma yra daugiau nei 50 proc., bet mažiau nei 65 proc. – priskiriamas C rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su didesnę nei 13 proc. palūkanų norma yra daugiau nei 65 proc., bet mažiau nei 80 proc. – priskiriamas D rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų su didesnę nei 13 proc. palūkanų norma yra daugiau nei 80 proc. – priskiriamas E rizikos lygis</p>
<p>Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui arba susijusių Projektų savininkų grupei, dalis</p>	<p>Bendrovė remiasi prielaida, kad esant didesnei paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui arba susijusių Projektų savininkų grupei, koncentracija, tuo yra didesnė tikimybė, kad atitinkamam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) susidūrus su finansiniais sunkumais, Finansuotojas gali prarasti didžiąją dalį ar visas lėšas, investuotas į visas atitinkamam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) suteiktas paskolas</p>	<p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) yra mažiau nei 7 proc. visų Finansuotojo portfelyje esančių paskolų – priskiriamas A rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) yra daugiau nei 7 proc., bet mažiau nei 12 proc. visų Finansuotojo portfelyje esančių paskolų – priskiriamas B rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) yra daugiau nei 12 proc., bet mažiau nei 20 proc. visų Finansuotojo portfelyje esančių paskolų – priskiriamas C rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų</p>

		<p>grupei) yra daugiau nei 20 proc., bet mažiau nei 35 proc. visų Finansuotojo portfelyje esančių paskolų – priskiriamas D rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų tam pačiam Projekto savininkui (arba susijusių Projektų savininkų grupei) yra daugiau nei 35 proc. visų Finansuotojo portfelyje esančių paskolų – priskiriamas E rizikos lygis</p>
<p>Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis</p>	<p>Bendrovė remiasi prielaida, kad kuo didesnė yra dalis paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje / geografinėje vietoje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis, tuo didesnė tikimybė, kad dėl lokaliai egzistuojančių ekonominių aplinkybių atitinkami Projektų savininkai gali vienu metu susidurti su finansiniais sunkumais, o Finansuotojui atitinkamai padidėja nuostolių rizika</p>	<p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis yra mažesnė nei 30 proc. – priskiriamas A rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 30 proc., bet mažesnė nei 60 proc. – priskiriamas B rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 60 proc., bet mažesnė nei 75 proc. – priskiriamas C rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 75 proc., bet mažesnė nei 85 proc. – priskiriamas D rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje paskolų, suteiktų toje pačioje jurisdikcijoje ar geografinėje vietovėje įsisteigusiems arba veikiantiems Projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 85 proc. –</p>

		priskiriamas E rizikos lygis
Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis	Bendrovė remiasi prielaida, kad kuo didesnė Finansuotojo portfelyje esančių paskolų dalis yra suteikta tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, tuo didesnė tikimybė, kad dėl neigiamų ekonominių aplinkybių atitinkamo sektoriaus atžvilgiu, Finansuotojas gali patirti reikšmingų nuostolių	<p>Jeigu Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis yra mažesnė nei 20 proc. visų portfelyje esančių paskolų – priskiriamas A rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 20 proc., bet mažesnė nei 35 proc. visų portfelyje esančių paskolų – priskiriamas B rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 35 proc., bet mažesnė nei 50 proc. visų portfelyje esančių paskolų – priskiriamas C rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 50 proc., bet mažesnė nei 65 proc. visų portfelyje esančių paskolų – priskiriamas D rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo portfelyje esančių paskolų, suteiktų tame pačiame verslo sektoriuje veikiantiems projektų savininkams, dalis yra didesnė nei 65 proc. visų portfelyje esančių paskolų – priskiriamas E rizikos lygis</p>
Tai pačiai rizikos kategorijai priskirtų paskolų dalis	Bendrovė remiasi prielaida, kad Finansuotojo portfeliui neturi reikšmingos įtakos A arba B kategorijai priskirtos paskolos, kadangi jos turi žemą kredito riziką. Tačiau Bendrovė laiko, kad jeigu reikšmingą portfelio dalį sudaro C arba D rizikos kategorijai priskirtos paskolos, didėja tikimybė, kad	<p>Jeigu Finansuotojo suteiktų paskolų portfelyje didesnę nei 30 proc. dalį sudaro C rizikos kategorijai priskirtos paskolos – priskiriamas C rizikos lygis</p> <p>Jeigu Finansuotojo suteiktų paskolų portfelyje didesnę nei 30 proc. dalį sudaro D rizikos kategorijai priskirtos paskolos – priskiriamas D rizikos lygis</p>

	Finansuotojas gali patirti reikšmingų nuostolių	
--	---	--

- 5.3. Įvertinusi aukščiau lentelėje nurodytus kriterijus bei priskyrusi atitinkamiems kriterijams nurodytus rizikos lygius, Bendrovė kiekvienam kriterijui pagal priskirtą lygį apskaičiuoja svertinį balą, kuris yra lygus:
- 5.3.1. A rizikos lygio atveju – 1 balui;
- 5.3.2. B rizikos lygio atveju – 0,8 balo;
- 5.3.3. C rizikos lygio atveju – 0,6 balo;
- 5.3.4. D rizikos lygio atveju – 0,4 balo;
- 5.3.5. E rizikos lygio atveju – 0 balų.
- 5.4. Bendrovė, priskyrusi Tvarkos 5.3 p. nustatyta tvarka svertinius balus kiekvienam kriterijui, apskaičiuoja galutinę balų sumą ir pagal ją, žemiau nustatyta tvarka, nustato bendrą kredito riziką Finansuotojo portfelio lygmeniu:

Balų suma	Kredito rizika
Daugiau nei 5,4 (imtina)	A (žema kredito rizika)
Nuo 4,2 (imtina) iki 5,4	B (žemesnė nei vidutinė kredito rizika)
Nuo 3 (imtina) iki 4,2	C (vidutinė kredito rizika)
Nuo 1,2 (imtina) iki 3	D (aukšta kredito rizika)
Mažiau nei 1,2	E (labai aukšta, nepriimtina kredito rizika)

- 5.5. Vertinant rizikos lygius, Bendrovė taip pat atlieka testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Šis testavimas yra atliekamas siekiant įvertinti portfelio atsparumą per ekonominį ciklą ir pagal įvairius scenarijus, procedūras ir informacines sistemas.
- 5.6. Atliekant testavimą nepalankiausiomis sąlygomis portfelio lygmeniu, Bendrovė vertina:
- 5.6.1. portfelio turinį (Finansuotojo portfelyje esančių paskolų tipą, t. y. finansuotų paskolų sektorių ir jo prognozes;
- 5.6.2. portfelyje esančių paskolų užtikrinimą (ar (kiek) Finansuotojo portfelio esančios paskolos yra užtikrinamos kartu su užtikrinimo priemonėmis);
- 5.6.3. portfelyje esančių paskolų jurisdikciją ar geografinių vietovių ekonominę padėtį.
- 5.7. Vertinant Tvarkos 5.6 p. nurodytus scenarijus, Bendrovė vadovaujasi oficialiais informaciniais šaltiniais (pvz., Creditinfo Lietuva, UAB „Scorify“, Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos banko pateikiami statistiniai duomenys ir kt.).
- 5.8. Nepalankiausių sąlygų testas yra vertinamas remiantis Tvarkos 5.6 p. nurodytų scenarijų pasireiškimo tikimybes lygiu ir Tvarkos 5.6 p. nurodytų scenarijų sumine pasireiškimo tikimybe bei jos poveikio lygiu:

Nepalankiausių scenarijų pasireiškimo tikimybė:

	Pasireiškimo tikimybė	Pasireiškimo tikimybės svetas
Tikimybė	Gali pasireikšti tik ypatingose situacijose (pvz. <i>force majeure</i>)	<5%
	Gali pasireikšti, bet labai retai	<35%
	Gali pasireikšti, bet retai	>35%

	Tikėtina, kad pasireikš	>65%
	Didelė tikimybė, kad pasireikš	>95%

Galimas poveikis portfeliui:

Poveikio lygis	Poveikis				
	Labai mažas	Mažas	Vidutinis	Aukštas	Labai aukštas
Poveikio skalė	<1%	1%	5%	15%	20%
	1	2	3	4	5
	Nereikšmingas	Mažas	Vidutinis	Žymus	Labai žymus
Labai maža tikimybė	3	6	9	12	15
Yra didelė tikimybė	3.5	7	10.5	14	17.5
Yra tikimybė	4	8	12	16	20
Maža tikimybė	4.5	9	13.5	18	22.5
Tikėtina, kad pasireikš	5	10	15	20	25

Galutinis nepalankiausių sąlygų testo skaičiavimas:

Galutinis testo rezultatas = Tikimybė x Poveikis

Taškai	Galutinis testo rezultatas
1 - 5	Labai aukštas portfelio atsparumas (nepalankiausios sąlygos neturėtų daryti įtakos Finansuotojo portfeliui)
6 - 10	Aukštas portfelio atsparumas (nepalankiausios sąlygos neturėtų daryti reikšmingos įtakos Finansuotojo portfeliui)
11 -15	Vidutinis portfelio atsparumas (nepalankiausios sąlygos gali daryti vidutinę įtaką Finansuotojo portfeliui)
16 - 20	Žemas portfelio atsparumas (nepalankiausios sąlygos gali daryti didelę įtaką Finansuotojo portfeliui)
21 - 25	Labai žemas portfelio atsparumas (nepalankiausios sąlygos gali daryti labai didelę įtaką Finansuotojo portfeliui)

6. PROJEKTŲ SAVININKŲ KREDITO RIZIKOS VERTINIMAS

- 6.1. Projektų savininkų kredito rizikos vertinimas yra atliekamas Bendrovės Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse numatyta tvarka.
- 6.2. Atsižvelgiant į tai, kad vertinant atskirų Projektų ir Projektų savininkų rizikas absoliuti dauguma Projektų rizikos vertinamų kriterijų yra analogiški vertinant Projektų savininkų rizikas ir juos apima, Bendrovė apjungia šių rizikų vertinimą ir skaičiuoja bendrą Projekto ir Projekto savininko rizikos lygį, kurį priskiria kiekvienam Projekto savininkui.

7. INFORMACIJOS TEIKIMAS FINANSUOTOJAMS

- 7.1. Bendrovė nuolat ir Finansuotojo atskiru prašymu elektroninėmis priemonėmis teikia šią informaciją apie Finansuotojo portfelį:
  - 7.1.1. atskirų paskolų, iš kurių sudarytas portfelis, sąrašą;
  - 7.1.2. į portfelį įtrauktų paskolų vidutinę svertinę metinę palūkanų normą;
  - 7.1.3. paskolų pasiskirstymą pagal rizikos kategoriją procentais ir absoliučiais skaičiais;
  - 7.1.4. pagrindinę informaciją apie kiekvieną paskolą, iš kurios sudarytas portfelis, įskaitant palūkanų normą, termino pabaigos datą, rizikos kategoriją, pagrindinės sumos ir palūkanų grąžinimo grafiką, projekto savininko grafiko laikymąsi;
  - 7.1.5. apie kiekvieną paskolą, iš kurios sudarytas portfelis – rizikos mažinimo priemonės, įskaitant užtikrinimo priemonės davėjus arba garantus, arba kitų rūšių garantijas;
  - 7.1.6. visus Projekto savininko įsipareigojimų pagal kredito sutartis neįvykdymo per pastaruosius penkerius metus atvejus;
  - 7.1.7. visus mokesčius, kuriuos už paskolą sumokėjo Finansuotojas, Bendrovė arba Projekto savininkas;
  - 7.1.8. jei būtų atliktas paskolos pervertinimas:
    - (a) naujausio pervertinimo rezultatus;
    - (b) pervertinimo datą;
    - (c) paaiškinimą, kodėl buvo atliktas pervertinimas;
    - (d) teisingas tikėtinos faktinės grąžos aprašymas, atsižvelgiant į mokesčius ir įsipareigojimų neįvykdymo rodiklius.

Vidutinės svertinės metinės palūkanų normos skaičiavimas

- 7.2. Bendrovė, skaičiuodama vidutinę svertinę metinę palūkanų normą, kaip tai numatyta Tvarkos 7.1.2 p., naudoja šią formulę:

$$VSMPN = \frac{S}{V}, \text{ kur}$$

VSMPN – vidutinė svertinė metinė palūkanų norma;

V – visų į Finansuotojo portfelį įtrauktų paskolų tariamųjų sumų suma;

S – suma, gauta padauginus šias sumas: (i) kiekvienos paskolos tariamąją sumą, (ii) kiekvienos į portfelį įtrauktos paskolos metinę palūkanų normą.

Paskolų pasiskirstymas pagal rizikos kategorijas

- 7.3. Bendrovė, skaičiuodama paskolų pasiskirstymą pagal rizikos kategorijas procentais ir absoliučiais skaičiais, kaip tai numatyta Tvarkos 7.1.3 p., užtikrina, kad kiekviena atskira paskola remiantis Bendrovės nustatytais kriterijais būtų priskirta atitinkamai rizikos kategorijai, kaip tai numatyta šioje Tvarkoje (žr. Tvarkos 4 skyrių).
- 7.4. Atliekant Tvarkos 7.3 p. numatytą apskaičiavimą, Bendrovė laiko, kad:
  - 7.4.1. paskolų pasiskirstymas pagal rizikos kategoriją absoliučiais skaičiais reiškia visų tos pačios rizikos kategorijos paskolų tariamųjų sumų sumą;

7.4.2. paskolų pasiskirstymas pagal rizikos kategorijas procentais reiškia šių sumų santykį:

- (a) visų tos pačios rizikos kategorijos paskolų tariamųjų sumų sumos; ir
- (b) bendros visų portfelio paskolų tariamosios sumos.

Pagrindinė informacija apie kiekvieną portfelio paskolą

7.5. Tvarkos 7.1.4 numatyta informacija apie kiekvieną Finansuotojo portfelio paskolą apima šiuos elementus:

- 7.5.1. paskolos sumą, įskaitant paskutinį neapmokėtą likutį;
- 7.5.2. valiutą, kuria suteikta paskola;
- 7.5.3. už paskolos aptarnavimą atsakingą subjektą, įskaitant jo teisinį pavadinimą, registracijos kodą ir registracijos vietą, registruotą buveinę ir kontaktinius duomenis, taip pat jo paskolų aptarnavimo politiką;
- 7.5.4. Projekto savininko tapatybę, įskaitant jo teisinį pavadinimą, įsisteigimo šalį ir registracijos kodą, registruotos buveinės adresą ir bendrovės interneto svetainę;
- 7.5.5. Projekto savininko nuosavybės struktūrą;
- 7.5.6. paskolos tikslą, pridėdant trumpą Projekto aprašymą;
- 7.5.7. palūkanų normą ir jų apskaičiavimo metodą;
- 7.5.8. paskolos grąžinimo terminą;
- 7.5.9. rizikos kategoriją, kuriai priskirta paskola pagal Bendrovės taikomas procedūras ir šių procedūrų aprašymą;
- 7.5.10. pagrindinės sumos grąžinimo ir paskolos palūkanų mokėjimo grafiką;
- 7.5.11. informaciją, ar Projekto savininkas laikosi paskolos dalinių įmokų mokėjimo grafiko, nurodant visus pradelstus mokėjimus arba bet kokius įsipareigojimų neįvykdymo atvejus;
- 7.5.12. Projekto, kurį Finansuotojas finansuoja gauta paskola, sumos procentinė dalis, išreikšta kaip toliau nurodytų sumų santykis:
  - (a) paskolos tariamosios sumos; ir
  - (b) bendros Projekto sumos.
- 7.5.13. informaciją, ar Projekto savininkas vykdo daugiau nei vieną sutelktinio finansavimo projektą, finansuojamą bet kurio sutelktinio finansavimo paslaugų teikėjo, įskaitant šią informaciją:
  - (a) pasiūlymo rūšį ir projektui finansuoti naudojamą priemonę;
  - (b) užbaigimo datą (praėjusi arba numatoma);
  - (c) tariamąją sumą, kurią skolinasi Projekto savininkas;
  - (d) kitą svarbią informaciją, įskaitant visus kitus finansinius ir neapibrėžtuosius įsipareigojimus.
- 7.6. Bendrovė Tvarkos 7.5.13 p. nurodytą informaciją gauna iš Projekto savininko. Vis dėlto, Bendrovė privalo užtikrinti, kad atitinkama informacija būtų tiksli, patikima ir atnaujinta. Rinkdama atitinkamą informaciją ir įsitikindama jos patikimumu, Bendrovė vadovaujasi Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse numatytais informacijos rinkimo ir jos patikrinimo procedūromis.

Informacija apie užtikrinimo (rizikos mažinimo) priemones

7.7. Bendrovės Platformoje finansuojamų Projektų ir, atitinkamai, sėkmingai sudarytų paskolos sutarčių užtikrinimui gali būti pateikiamos užtikrinimo priemonės. Užtikrinimo priemonės gali būti dviejų tipų:

- 7.7.1. tiesioginis kredito užtikrinimas – kilnojamojo ir (ar) nekilnojamojo turto įkeitimas;
- 7.7.2. netiesioginis kredito užtikrinimas – trečiojo asmens pateikiamas vekselis, laidavimas, garantija.

- 7.8. Tvarkos 7.7.1 p. atveju Bendrovė Finansuotojams pateikia šią informaciją apie įkeičiamą kilnojamąjį ir (ar) nekilnojamąjį turta:
  - 7.8.1. turto rūšį;
  - 7.8.2. paskutinį turto vertinimą ir jo vertę, įskaitant ir tikėtiną realizavimo vertę priverstinio išieškojimo atveju;
  - 7.8.3. vertinimo metodą;
  - 7.8.4. įkeičiamo turto ir įsipareigojimų santykį (angl. *loan-to-value*).
- 7.9. Tvarkos 7.7.2 p. atveju Bendrovė Finansuotojams pateikia šią informaciją:
  - 7.9.1. trečiosios šalies, veikiančios kaip užtikrinimo teikėjas arba garantas, pavadinimą, adresą ir teisinį pobūdį;
  - 7.9.2. toliau nurodytų sumų santykį:
    - (a) trečiosios šalies padengtos paskolos tariamosios sumos; ir
    - (b) procentais išreikštos paskolos bendros tariamosios sumos.
- 7.10. Visos Projekto savininko ir jo naudai trečiųjų šalių pateikiamos užtikrinimo priemonės yra vertinamos Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Informacija apie Projekto savininko neįvykdytus įsipareigojimus pagal kredito sutartis

- 7.11. Tvarkos 7.1.6 p. tikslais Bendrovė pateikia informaciją apie Projekto savininko praėjusių penkerių metų laikotarpiu sudarytų kredito sutarčių neįvykdymą. Informacija Finansuotojams yra teikiama visais šiais atvejais:
  - 7.11.1. paskolos išdavimo momentu;
  - 7.11.2. iš karto po įsipareigojimų neįvykdymo įvykio;
  - 7.11.3. iki kredito sutarties, įtrauktos į portfelį, termino pabaigos.
- 7.12. Bendrovė įsitikina, kad Projekto savininko pagal Tvarkos 7.11 p. pateikta informacija būtų tiksli, patikima ir atnaujinta. Tuo tikslu Bendrovė vadovaujasi Projektų savininkų patikimumo vertinimo taisyklėse nustatytais informacijos patikrinimo procedūromis ir tvarka. Bendrovė taip pat informuoja investuotojus apie tai, kokių būdu Bendrovė įsitikino Projekto savininko pateiktos informacijos patikimumu.

Informacija apie Finansuotojo, Bendrovės arba Projekto savininko už paskolą sumokėtus mokesčius

- 7.13. Bendrovė savo interneto svetainėje skelbia visą aktualią informaciją apie Finansuotojo bei Projekto savininko mokėtinus mokesčius, kiek tai yra susiję su Projekto finansavimu ir (ar) paskolos sutarties sudarymu bei administravimu.
- 7.14. Bendrovė užtikrina, kad interneto svetainėje skelbiama informacija apie atitinkamus mokesčius apimtų bent šią informaciją:
  - 7.14.1. asmenį, kuriam yra taikytinas konkretus mokestis;
  - 7.14.2. mokesčio dydį;
  - 7.14.3. asmenį, kuriam yra mokamas konkretus mokestis;
  - 7.14.4. visas paslaugas, už kurias atlyginama mokesčiais (įskaitant, abonementinius mokesčius, valdymo mokesčius, mokesčius už skolų išieškojimo procesus ir pasitraukimo mokesčius);
  - 7.14.5. mokesčių apskaičiavimo metodą (įskaitant tai, ar mokesčių suma atitinka paskolos sumos procentinę dalį arba bet kurį kitą kintamąjį, ar fiksuotą sumą);
  - 7.14.6. mokesčių mokėjimo grafiką.

Informacija apie paskolos vertinimą

- 7.15. Tvarkos 7.1.8 p. tikslais Bendrovės atliekamas kiekvienos atskiros paskolos vertinimas turi atspindėti atitinkamos paskolos tikėtiną faktinę grąžą, kuri apibrėžiama kaip diskontuota metinė investicijų grąža, kurios Finansuotojas tikisi tam tikrą vertinimo dieną, remdamasis naujausia turima informacija.
- 7.16. Apskaičiuodama tikėtiną faktinę grąžą Bendrovė remiasi šia informacija:
- 7.16.1. palūkanų norma;
- 7.16.2. pelningumu paskolos termino pabaigoje;
- 7.16.3. visų mokesčių, taikomų paskolos atžvilgiu, dydžiu;
- 7.16.4. tikėtinais įsipareigojimų neįvykdymo rodikliais;
- 7.16.5. visomis kitomis su paskola susijusios ir Projekto savininko, Finansuotojo arba Bendrovės patirtomis išlaidomis.
- 7.17. Vertinant paskolą, įtraukiamas portfelio, į kurį įtraukta paskola, vertinimas, išreikštas šių sumų santykiu:
- 7.17.1. skaitiklio, kuris gaunamas sudėjus toliau nurodytų sumų sandaugas:
- (a) kiekvienos portfelio paskolos tariamosios sumos; ir
- (b) kiekvienos portfelio paskolos atitinkamos tikėtinės faktinės grąžos.
- 7.17.2. vardiklio, kuris gaunamas sudėjus visų portfelio paskolų tariamąsias sumas.
- 7.18. Visa šiame Tvarkos skyriuje nurodyta informacija yra nuolat (kai tai įmanoma) teikiama Finansuotojams jų paskyrose, kurias Finansuotojai yra susikūrę Platformoje. Taip pat papildomai informacija gali būti teikiama ir atskiru Finansuotojo prašymu, su Finansuotoju sudarytuose susitarimuose numatyta tvarka, terminais ir sąlygomis.

8. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 8.1. Ši Tvarka įsigalioja nuo jos patvirtinimo dienos, išskyrus tuos atvejus, kai Bendrovės vadovo sprendime, kuriuo tvirtinama Tvarka, numatoma kita įsigaliojimo data.
- 8.2. Sprendimai dėl Tvarkos tvirtinimo, panaikinimo, keitimo ir (ar) papildymo priimami Bendrovės vadovo.